

نقش میانجی گر انعطاف پذیری روان‌شناختی در ارتباط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با سبک‌های عشق‌ورزی استورگ و مانیا

هاجر فکوری آزارکی^۱، فرهاد اصغری^۲، علی صیادی^۳

چکیده

هدف این پژوهش بررسی روابط ساختاری بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با سبک‌های عشق‌ورزی (استورگ و مانیا) با نقش میانجی گر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بود. روش تحلیل در این مطالعه مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمام معلمان مقطع متوسطه دوم شهرستان رودسر در نیمه اول سال ۱۴۰۰ بودند. در این پژوهش ۳۰۷ نفر به روش در دسترس در یک نظرسنجی برخط شرکت داشتند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های طرح‌واره یانگ، نگرش به عشق، تاب‌آوری کانر و دیویدسون، پذیرش و عمل نسخه دوم استفاده شد. تحلیل داده‌ها به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزارهای اس.پی.اس.اس. و ایموس نسخه ۲۱ انجام شد. نتایج نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت منفی و رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند. همچنین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت مثبت و رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت منفی و معنادار میانجی‌گری می‌کند.

واژه‌های کلیدی: طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تاب‌آوری، سبک‌های عشق‌ورزی، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

۲. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.
(farhad.asghari@gmail.com) نویسنده مسئول

۳. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه گیلان، رشت، ایران.

**The Mediating Role of Psychological Flexibility
in the Relationship between early Maladaptive Schemas and Resilience with
Storg and Mania Lovemaking Styles**

Hajar Fakouri Azaraki¹

Farhad Asghari²

Ali Sayadi³

Abstract

The aim of this study was to investigate the structural relationships between early maladaptive schemas and resilience with lovemaking styles (Storge and Mania) with of mediating of Psychological flexibility. The analysis method in this study was structural equation modeling. The study community included all secondary school teachers in Rudsar city in the first half of 2021, that among them 307 teachers selected as participants in an online poll opinions. by available sampling In order to collect data. Research questionnaires included Young Schema Questionnaire, love Questionnaire, Connor-Davidson Resilience Questionnaire and the second edition of Acceptance and Action Questionnaire, Second Edition were used. Data analysis was performed by structural equation modeling using SPSS-21 and Amos-21 software. The results showed that psychological flexibility mediates the relationship between early maladaptive schemas and Storge love style in a negative way and the relationship between early maladaptive schemas and Mania lovemaking style in a positive and meaningful way. Psychological flexibility also mediates the relationship between resilience and Storge lovemaking style in a positive way and the relationship between resilience and mania lovemaking style in a negative and meaningful way.

Keywords: early maladaptive schemas, resilience, lovemaking style, Psychological flexibility

-
1. MA Student in ,Department of Education Sciences ,Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.
 2. Assistant Professor, Department of Education Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran. farhad.asghari@gmail.com (Corresponding Author).
 3. Assistant Professor, Department of Education Sciences, Faculty of Literature and Humanities, University of Guilan, Rasht, Iran.

مقدمه

کیفیت رابطه زوجین تحت تأثیر متغیرهای زیادی قرار می‌گیرد. یکی از این متغیرها، سبک‌های عشق‌ورزی است. عشق و سبک‌های عشق‌ورزی در کیفیت رابطه عاشقانه زناشویی نقش به‌سزایی دارند (یو و جی^۱، ۲۰۲۱). بسیاری از افراد عشق را به‌عنوان پایه روابط زناشویی در نظر می‌گیرند (آسودو و ارون^۲، ۲۰۰۹). افراد برای عشق‌ورزیدن به همسر خود از یک سبک و روش استفاده می‌کنند و این سبک می‌تواند در زندگی زناشویی نقش مؤثری بازی کند (نتو^۳، ۲۰۰۷). سبک عشق استورک و سبک عشق مانیا دو نوع از سبک‌های عشق‌ورزی در نظریه لی^۴ هستند. استورک^۵ (عشق دوستانه) یک عشق مبتنی بر هم‌نشینی و دوستی پایدار است. این نوع عشق از روابط دوستانه و صمیمی نشئت می‌گیرد. مانیا^۶ (عشق افراطی) یک سبک عشق و سواس گونه همراه با حسادت و شدت هیجانی زیاد است، این افراد با سرعت و با شدت زیاد در برخورد با دیگران صمیمی می‌شوند، در روابط خود ناایمن و نیازمند اطمینان در روابط هستند (دیویس^۷، ۲۰۲۱). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نقش مهمی در شکل‌گیری سبک عشق‌ورزی افراد بازی می‌کنند. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه الگوهای هیجانی و شناختی خود آسیب‌رسانی هستند که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل می‌گیرند و در سیر زندگی تکرار می‌شوند (یانگ^۸، ۲۰۰۳). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه می‌تواند روی نوع روابط افراد اثرگذار باشد (بوباچ^۹، ۲۰۱۸). بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سبک‌های عشق‌ورزی مثبت رابطه منفی معنادار وجود دارد (محمدی، ۱۳۹۸). اثر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و سبک‌های عشق‌ورزی (میل، صمیمیت، و تعهد) بر تعارضات زناشویی معنادار است (آرین‌فر و پورشهریاری، ۱۳۹۵). مطالعات نشان می‌دهد که بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با قصه‌های عشق و سبک‌های عشق‌ورزی رابطه مثبت معنادار وجود دارد (کر می، ۱۳۹۳). این یافته‌ها می‌تواند بیانگر نقش تعیین‌کننده طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه،

1. Yoo & Joo
2. Asodo & aron
3. Neto
4. lee
5. storge
6. mania
7. Davis
8. Young
9. Bo Bach

سبک‌های عشق‌ورزی و الگوهای ارتباطی زوجین در کیفیت زناشویی باشد. تاب‌آوری یکی از خصیصه‌های توانمندسازی درونی (منبع درون‌فردی) است که می‌تواند با سبک‌های عشق‌ورزی در ارتباط باشد.

تاب‌آوری، توانمندی فرد در برقراری تعادل زیستی روانی، در شرایط خطرناک است (کانر و دیویدسون^۱، ۲۰۰۳). افراد تاب‌آور معمولاً نحوه تفکر منعطف و سازگار در چالش‌ها دارند و واکنش عاطفی آن‌ها به استرس کارآمد است (سودویک و چارنی^۲، ۲۰۱۸). پژوهش‌ها نشان می‌دهد بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری ارتباط معنادار وجود دارد (محمدنیا و محمدنیا، ۱۳۹۸). سطوح تاب‌آوری نقش مهمی در رضایت اعضا از یکدیگر در یک چرخه ارتباطی، روابط عاشقانه زوجین، کاهش استرس‌های زندگی و افزایش هیجانات مثبت دارد. همچنین ارتباط منفی و معناداری بین سبک‌های عشق‌ورزی (اروس، استورگ و آگاه) و دل‌زدگی زناشویی وجود دارد، اما بین سبک‌های عشق‌ورزی (لودوس، پراگما و مانیا) و دل‌زدگی زناشویی رابطه معناداری نشان داده نشد (شاهرخی آزاد، ۱۳۹۲). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی که در ادبیات پژوهشی نسل سوم موج روان‌شناسی بسیار به چشم می‌خورد می‌تواند با سبک‌های عشق‌ورزی زوجین در ارتباط باشد.

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی عبارت است از افزایش توانایی فرد برای ایجاد ارتباط با تجربه‌های خود در زمان حال براساس آنچه در آن لحظه برای او امکان‌پذیر است، و عمل به شیوه‌ای که منطبق با ارزش‌های اوست (هیز و استروسال^۳، ۲۰۱۰). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بیشتر با توانایی افزایش یافته برای تشخیص و انطباق با خواسته‌های موقعیتی همراه است (ووس^۴ و همکاران، ۲۰۱۱). شواهد فراوانی وجود دارد که ارتباط بین مؤلفه ذهن آگاهی، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی و کیفیت رابطه عاشقانه را برجسته می‌کند (کارمانز^۵، ۲۰۱۷). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت مثبت و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت منفی و معنادار پیش‌بینی می‌کند (رضوانیان، ۱۴۰۰). انعطاف‌پذیری روان‌شناختی نقش میانجی روی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و آسیب‌شناسی روانی دارد. همچنین تجزیه و تحلیل دامنه‌های ساده نشان داد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه تأثیر انعطاف‌پذیری روانی را بر آسیب‌شناسی روانی تعدیل

1. conor & davidson
2. Southwick & Charney
3. Hayes, Strosahl
4. Waugh
5. Karremans

کرده است (لین^۱، ۲۰۱۸). می‌توان گفت ارتباط معناداری بین تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی وجود دارد. همچنین این دو مؤلفه هم‌پوشانی نزدیکی با هم دارند (مورال^۲، ۲۰۱۷). سبک عشق‌ورزی می‌تواند با انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه داشته باشد (ازیوک و همکاران، ۲۰۱۶). مطالعه تویسلتن^۳ (۲۰۲۰) حاکی از ارتباط بین انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با کیفیت روابط عاشقانه است. در بررسی پیشینه پژوهشی مشخص شد که مطالعات صورت گرفته تاکنون به نقش میانجی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در رابطه با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های عشق‌ورزی و تاب‌آوری زناشویی کم‌تر پرداخته شده است. این تحقیق می‌تواند در نوع خود جدید باشد و خلأ پژوهشی در این زمینه را برطرف کند.

روش

جامعه آماری این پژوهش شامل تمام معلمان مقطع متوسطه دوم شهرستان رودسر نیمه اول سال ۱۴۰۰ بودند. در این پژوهش ۳۰۷ نفر به روش در دسترس در یک نظرسنجی برخط مشارکت داشتند. علت انتخاب این روش نمونه‌گیری قرار گرفتن در پیک پاندمی کرونا و عدم دسترسی به جامعه آماری بود. به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌ها در سامانه پرس‌لاین بارگزاری شد. برای تخمین تعداد نمونه موردنیاز از روشی که لوهلین^۴ (۱۹۹۲)، با بررسی مدل‌های تحلیل عاملی و پیشینه‌های پژوهش برای این طبقه از مدل‌ها، با ۲ یا ۴ عامل (متغیر)، پیشنهاد داده است، استفاده شد. در این روش پژوهشگر باید روی گردآوری حداقل ۱۰۰ مورد یا بیشتر از آن برنامه‌ریزی کند. با توجه به موارد گفته‌شده جهت کنترل پرسش‌نامه‌های ناقص احتمالی، که از تحلیل کنار گذاشته می‌شوند، حجم نمونه تا ۳۰۷ نفر افزایش یافت. معیارهای ورود نمونه‌ها در این پژوهش تمامی معلمان زن و مرد متأهل دوره متوسطه اول و دوم شهر رودسر در دامنه سنی ۲۲ تا ۵۵ سال بودند و معیار خروج نمونه‌ها از پژوهش افرادی بودند که پرسش‌نامه را به‌طور کامل پاسخ نداده بودند. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای اس.پی.اس.اس. و ایموس نسخه ۲۱ و روش آماری تحلیل داده‌ها به روش مدل‌یابی معادلات ساختاری^۵ انجام شد.

1. Lin
2. Murrell
3. Twiselton
4. Loehlin
5. Structural Equation modeling

پرسش‌نامه طرح‌واره یانگ (نسخه دوم فرم کوتاه ۲۰۰۵)^۱: این فرم ۷۵ ماده دارد و آن را یانگ و برون برای سنجش پانزده طرح‌واره ناسازگار اولیه شناختی شامل: محرومیت هیجانی، رهاشدگی، بی‌اعتمادی، انزوای اجتماعی، نقص / شرم، وابستگی / بی‌کفایتی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری، خودتحويل‌نیافته، اطاعت، بازداری هیجانی، فداکاری، معیارهای سرسختانه، خویش‌داری و خودانضباطی ناکافی، استحقاق و شکست طراحی کرده‌اند. هر یک از ۷۵ عبارت در مقیاس لیکرت ۶ درجه‌ای از ۱ - کاملاً غلط تا ۶ - کاملاً درست نمره‌گذاری می‌شود. نمره فرد در هر طرح‌واره با جمع نمرات سؤالات مربوط به آن طرح‌واره حاصل می‌شود. نمره بالا نشان‌دهنده حضور پررنگ‌تر طرح‌واره ناسازگار است و در هر طرح‌واره‌ای که فرد نمره بیشتری کسب کند، آن طرح‌واره به‌عنوان طرح‌واره ترجیحی وی در نظر گرفته می‌شود (یوسف‌نژاد و پیوسته‌گر، ۱۳۹۰). اسمیت و همکاران (۱۹۹۵) برای هر طرح‌واره ناسازگار اولیه ضریب آلفایی بین ۰/۸۳ تا ۰/۹۶ به‌دست آوردند و ضریب بازآزمایی در جمعیت غیربالینی بین ۰/۵۰ تا ۰/۸۲ بود به‌دست آمده بود. پژوهش‌های دیگر نیز ساختار عاملی و روایی سازه این مقیاس را تأیید کردند (تین و برانف^۲، ۲۰۰۷). نتایج تحلیل عاملی نیز از ساختار درونی پرسش‌نامه حمایت می‌کند (برازنده، ۱۳۸۴). در ایران آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه را در جمعیت مؤنث ۰/۹۷ و در جمعیت مذکر ۰/۹۸ گزارش کرده‌اند (آهی، ۱۳۸۵). در پژوهش حاضر پایایی پرسش‌نامه به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه نگرش به عشق (LAS)^۳: این پرسش‌نامه به‌وسیله هندریک و هندریک^۴ (۱۹۹۸) به منظور بررسی شش نوع سبک عشق نظریه جان لی^۵ که دارای ۲۴ ماده و شش سبک عشق از جمله: اروس^۶ (عشق رومانتیک)، لودوس^۷ (عشق بازیگرانه)، استورگ^۸ (عشق دوستانه)، مانیا^۹ (عشق شیدایی)، پراگما^{۱۰} (عشق واقع‌گرایانه) و آگاپه^{۱۱} (عشق

1. Young Schema Questionnaire
2. Thin, Branf
3. Love Attitude Scale (LAS)
4. Hendrick Hendrick
5. John Lee
6. Eros
7. Ludus
8. storge
9. Mania
10. Pragma
11. agape

فداکارانه) است، طراحی شد. هر کدام از این شش سبک عشق چهار ماده دارند که پاسخ به ماده‌ها به صورت طیف لیکرت ۵ عامل از ۵ (کاملاً موافقم) تا ۱ (کاملاً مخالفم) است. نمره بالا در هریک از این خرده‌مقیاس‌ها نشان‌دهنده همان نوع سبک عشق است. در مطالعه حاضر فقط از زیرمقیاس‌های عشق استورگ و مانیا استفاده شد. هندریک^۱ و همکاران (۱۹۹۸) ضرایب آلفای کرونباخ سبک‌های شش‌گانه عشق را از ۰/۶۸ تا ۰/۸۷ به دست آوردند. ضرایب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در ایران در پژوهش امان‌الهی و همکاران برای اروس ۰/۳۹، لودوس ۰/۹۱، پراگما ۰/۴۵، استورگ ۰/۴۲، مانیا ۰/۹۲ و آگاه ۰/۳۵ به دست آمد (امان‌الهی و همکاران، ۱۳۹۱). پایایی این پرسش‌نامه در مطالعه حاضر به روش آلفای کرونباخ ۰/۷۳ گزارش شد.

پرسش‌نامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون (CD-RIS)^۲: این پرسش‌نامه توسط کانر و دیویدسون^۳ (۲۰۰۳) تهیه شد و ۲۵ عبارت دارد، که در یک مقیاس لیکرتی بین صفر (کاملاً نادرست) تا پنج (همیشه درست) نمره‌گذاری می‌شود. نمره بالا در این پرسش‌نامه نشان‌دهنده تاب‌آوری بالاست. کانر و دیویدسون ضریب آلفای کرونباخ مقیاس تاب‌آوری را ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. همچنین ضریب پایایی حاصل از روش بازآزمایی در یک فاصله ۴ هفته‌ای ۰/۸۷ بوده است. در ایران محمدی (۱۳۸۴) این مقیاس را هنجاریابی کرده است. وی برای تعیین پایایی مقیاس تاب‌آوری کانر و دیویدسون از روش آلفای کرونباخ بهره گرفته و ضریب پایایی ۰/۸۹ را گزارش کرده است. ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر ۰/۷۴ به دست آمد. این یافته بیانگر آن است که پرسش‌نامه به کار گرفته شده از همسانی درونی مناسبی برخوردار بوده است.

پرسش‌نامه پذیرش و عمل نسخه دوم (AAQ-II)^۴: این پرسش‌نامه ابزاری خودسنجی است که برای سنجش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی تدوین شده است^۵ (بوند، هیز، بائر، کارپنتر، گوئنول، ارکات، والتز و زتل). این ابزار بررسی می‌کند که یک فرد تا چه اندازه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی نشان می‌دهد. AAQ-II یک ابزار ۱۰ سؤالی است که ثبات درونی (۸۷ درصد) و پایایی بازآزمون (۸۰ درصد) خوبی نشان داده است. آیت‌های AAQ-2 بر روی مقیاس لیکرت ۷ گزینه‌ای از ۱ (به هیچ وجه درمورد من صدق

1. handrick

2. Conner-Davidson Resilience Scale (CD-RIS)

3. Connor & Davidson

4. Acceptance and Action Questionnaire (AAQ-2)

5. Bond & Hayes

نمی‌کند) تا ۷ (همیشه درمورد من صدق می‌کند) ارزیابی می‌شود. نمره بالا روی AAQ-2 نشان‌دهنده اجتناب تجربی بیشتر است، درحالی که نمره پایین نشان‌دهنده پذیرش و عمل بیشتر است. در پژوهش دنیس و واندروال (۲۰۱۰) اعتبار هم‌زمان این پرسش‌نامه را با پرسش‌نامه افسردگی بک (BDI-II) برابر ۰/۳۹ - و روایی همگرایی آن را با مقیاس انعطاف‌پذیری شناختی مارتین و رابین^۱ ۰/۷۵ به دست آوردند. در ایران شاره و همکاران (۱۳۹۳) ضریب بازآزمایی کل مقیاس را ۰/۷۱ ضرایب آلفای کرونباخ کل مقیاس را ۰/۹۰ گزارش کردند. آلفای کرونباخ داده‌های این پرسش‌نامه در پژوهش فاضلی و همکاران (۱۳۹۳) ۰/۷۵ به دست آمد. ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در پژوهش حاضر ۰/۷۱ به دست آمده که نشان‌دهنده همسانی درونی مناسب است.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۳۰۷ شرکت‌کننده (۱۲۱ مرد و ۱۸۶ زن) حضور داشتند. توزیع فراوانی و درصد شرکت‌کنندگان در پژوهش برحسب جنسیت نشان می‌دهد که ۳۹/۴ درصد مرد و ۶۰/۶ درصد زن هستند. توزیع فراوانی و درصد میزان تحصیلات شرکت‌کنندگان در پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است همانطور که مشاهده می‌شود بیشتر افراد مورد مطالعه دارای مدرک لیسانس هستند و کم‌ترین میزان تحصیلات مربوط به مقطع فوق دیپلم است.

جدول ۱ توصیف گروه نمونه براساس میزان تحصیلات

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد
دیپلم و زیر دیپلم	۴۸	۱۶/۶
فوق دیپلم	۲۰	۶/۵
لیسانس	۱۴۵	۴۷/۲
کارشناسی ارشد	۷۴	۲۴/۱
دکتری	۲۰	۶/۵
کل	۳۰۷	۱۰۰

جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب هم‌بستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۲ میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس هم‌بستگی متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق												
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
-												
۰/۷۳ ^{**}	-											
۰/۵۲ ^{**}	۰/۶۲ ^{**}	-										
۰/۵۹ ^{**}	۰/۶۰ ^{**}	۰/۶۴ ^{**}	-									
۰/۴۵ ^{**}	۰/۴۲ ^{**}	۰/۳۵ ^{**}	۰/۳۹ ^{**}	-								
۰/۳۰ ^{**}	۰/۴۴ ^{**}	۰/۲۷ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۱۸ ^{**}	-							
۰/۲۷ ^{**}	۰/۳۴ ^{**}	۰/۲۰ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۱۹ ^{**}	۰/۵۹ ^{**}	-						
۰/۴۲ ^{**}	۰/۵۲ ^{**}	۰/۳۸ ^{**}	۰/۴۰ ^{**}	۰/۲۸ ^{**}	۰/۶۲ ^{**}	۰/۴۰ ^{**}	-					
۰/۳۰ ^{**}	۰/۳۵ ^{**}	۰/۲۷ ^{**}	۰/۲۳ ^{**}	۰/۲۲ ^{**}	۰/۵۷ ^{**}	۰/۵۹ ^{**}	۰/۴۵ ^{**}	-				
۰/۱۰	۰/۲۳ ^{**}	۰/۰۵	۰/۱۳ ^{**}	۰/۰۸	۰/۴۹ ^{**}	۰/۴۶ ^{**}	۰/۴۳ ^{**}	۰/۴۲ ^{**}	-			
۰/۶۰ ^{**}	۰/۵۷ ^{**}	۰/۴۱ ^{**}	۰/۴۳ ^{**}	۰/۳۹ ^{**}	۰/۴۴ ^{**}	۰/۳۲ ^{**}	۰/۴۵ ^{**}	۰/۳۹ ^{**}	۰/۱۴ [*]	-		
۰/۳۶ ^{**}	۰/۳۲ ^{**}	۰/۲۰ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۵ ^{**}	۰/۳۷ ^{**}	۰/۲۳ ^{**}	۰/۳۶ ^{**}	۰/۳۸ ^{**}	۰/۲۹ ^{**}	۰/۴۲ ^{**}	-	
۰/۲۵ ^{**}	۰/۲۳ ^{**}	۰/۲۶ ^{**}	۰/۲۲ ^{**}	۰/۱۴ [*]	۰/۱۹ ^{**}	۰/۲۳ ^{**}	۰/۱۷ ^{**}	۰/۲۰ ^{**}	۰/۰۴	۰/۳۴ ^{**}	۰/۱۲ [*]	-
۴۸/۵۷	۳۳/۸۸	۲۵/۳۹	۲۵/۴۲	۲۵/۷۰	۳۱/۳۳	۲۵/۲۲	۱۹/۸۱	۱۱/۵۷	۸/۳۸	۲۸/۲۵	۱۱/۲۶	۹/۹۸
۱۵/۱۷	۱۳/۹۴	۷/۶۴	۷/۷۳	۷/۶۳	۶/۷۲	۵/۵۸	۴/۶۹	۲/۶۳	۱/۹۹	۷/۲۵	۴/۰۴	۲/۹۵
میانگین												
انحراف استاندارد												
P < ۰/۰۱ و P < ۰/۰۵												

جدول ۱ ضرایب هم‌بستگی بین متغیرها را نشان می‌دهد که براساس آن، حوزه‌های پنج گانه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سبک عشق‌ورزی استورگ به صورت منفی و در سطح معناداری ۰/۰۱ هم‌بسته بودند. به استثنای ضریب هم‌بستگی بین حوزه محدودیت‌های مختل طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه که با سبک عشق‌ورزی مانیا به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۵ هم‌بسته بود، دیگر حوزه‌های آن به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ با سبک عشق‌ورزی مانیا هم‌بسته بودند. همه مؤلفه‌های تاب‌آوری به صورت مثبت و در سطح معناداری ۰/۰۱ با سبک عشق‌ورزی استورگ هم‌بسته بودند و به استثنای مؤلفه تأثیرات معنوی تاب‌آوری دیگر مؤلفه‌های آن به صورت منفی و در سطح معناداری ۰/۰۱ با سبک عشق‌ورزی مانیا هم‌بسته بودند. منطبق بر نتایج جدول ۱ انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سبک عشق‌ورزی استورگ به صورت مثبت و با سبک عشق‌ورزی مانیا به صورت منفی و در سطح معناداری ۰/۰۱ هم‌بسته بود.

در این پژوهش به منظور ارزیابی نرمال بودن توزیع داده‌های تک‌متغیری، کشیدگی و چولگی تک تک متغیرها و به منظور ارزیابی مفروضه همخطی بودن مقادیر عامل تورم واریانس^۱ (VIF) و ضریب تحمل^۲ مورد بررسی قرار گرفت. کشیدگی و چولگی همه متغیرها در محدوده +۲ و -۲ قرار داشت. بنابراین توزیع داده‌های مربوط به متغیرهای پژوهش از نرمال بودن تک‌متغیری انحراف آشکاری نداشتند. همچنین مقادیر ضریب تحمل متغیرهای پیش‌بین بزرگ‌تر از ۰/۱ و مقادیر عامل تورم واریانس آن‌ها کوچک‌تر از ۱۰ بود. بنابراین می‌توان گفت مفروضه همخطی بودن در بین داده‌های پژوهش حاضر برقرار بود. در این پژوهش به منظور ارزیابی برقراری یا عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های چندمتغیری، از تحلیل اطلاعات مربوط به «فاصله مهلبویس»^۳ و ترسیم نمودار توزیع آن استفاده شد. مقادیر چولگی و کشیدگی نمرات فاصله مهلبویس به ترتیب برابر با ۱/۲۵ و ۱/۱۸ به دست آمد که نشان می‌دهد ارزش کشیدگی اطلاعات مهلبویس در ± 2 بوده و بنابراین مفروضه نرمال بودن توزیع چندمتغیری در بین داده‌ها برقرار بود.

1. variance inflation factor
2. tolerance
3. Mahalanobis distance

در پژوهش حاضر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری متغیرهای مکنون بوده و مدل اندازه‌گیری پژوهش را تشکیل می‌دادند. چنین فرض شده بود که متغیر مکنون طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به وسیله نشانگرهای بریدگی و طرد، خودگردانی و عملکرد مختل، دیگرجهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری و محدودیت‌های مختل و متغیر مکنون تاب‌آوری به وسیله نشانگرهای تصور از شایستگی، اعتماد به غرایز، پذیرش مثبت تغییر، کنترل و تأثیرات معنوی سنجیده می‌شود. چگونگی برازش مدل اندازه‌گیری پژوهش به وسیله تحلیل عاملی تأییدی با استفاده از نرم‌افزار ایموس نسخه ۲۴ و برآورد بیشینه احتمال (ML) ارزیابی شد. شاخص‌های برازندگی مدل اندازه‌گیری در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳ شاخص‌های برازش مدل اندازه‌گیری

شاخص‌های برازندگی	مدل اولیه	مدل اصلاح‌شده	نقطه برش ^۱
مجذور کای	۱۳۲/۳۰	۸۱/۳۴	-
درجه آزادی مدل	۳۴	۳۲	-
χ^2/df	۳/۸۹	۲/۵۴	کم‌تر از ۳
GFI	۰/۹۲	۰/۹۵	$> ۰/۹۰$
AGFI	۰/۸۷	۰/۹۱	$> ۰/۸۵$
CFI	۰/۹۲	۰/۹۶	$> ۰/۹۰$
RMSEA	۰/۰۹	۰/۰۷	$< ۰/۰۸$

نتایج تحلیل عاملی تأییدی در جدول ۳ نشان می‌دهد که به استثنای دو شاخص برازندگی χ^2/df و RMSEA دیگر شاخص‌های برازندگی از برازش قابل قبول مدل اندازه‌گیری پژوهش با داده‌های گردآوری شده حمایت می‌کند. با توجه به اهمیت دو شاخص مزبور به ویژه RMSEA مدل اندازه‌گیری با ایجاد کوواریانس بین خطاهای دو نشانگر دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش از حد و بازداری (در مرحله اول) از یک سو و نشانگرهای اعتماد به غرایز و پذیرش مثبت تغییر (در مرحله دوم) از سوی دیگر اصلاح و شاخص‌های برازندگی قابل قبول به دست آمد. گفتنی است که در مدل اندازه‌گیری بزرگ‌ترین بار عاملی متعلق به خودگردانی و عملکرد مختل ($\beta=۰/۸۹۸$) و

کوچک‌ترین بار عاملی متعلق به نشانگر محدودیت‌های مختل ($\beta=0/506$) طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه بود. بدین ترتیب با توجه به اینکه بارهای عاملی همه نشانگرها بالاتر از $0/32$ بود، بنابراین همه آن‌ها از توان لازم برای اندازه‌گیری متغیرهای مکنون پژوهش حاضر برخوردار بودند.

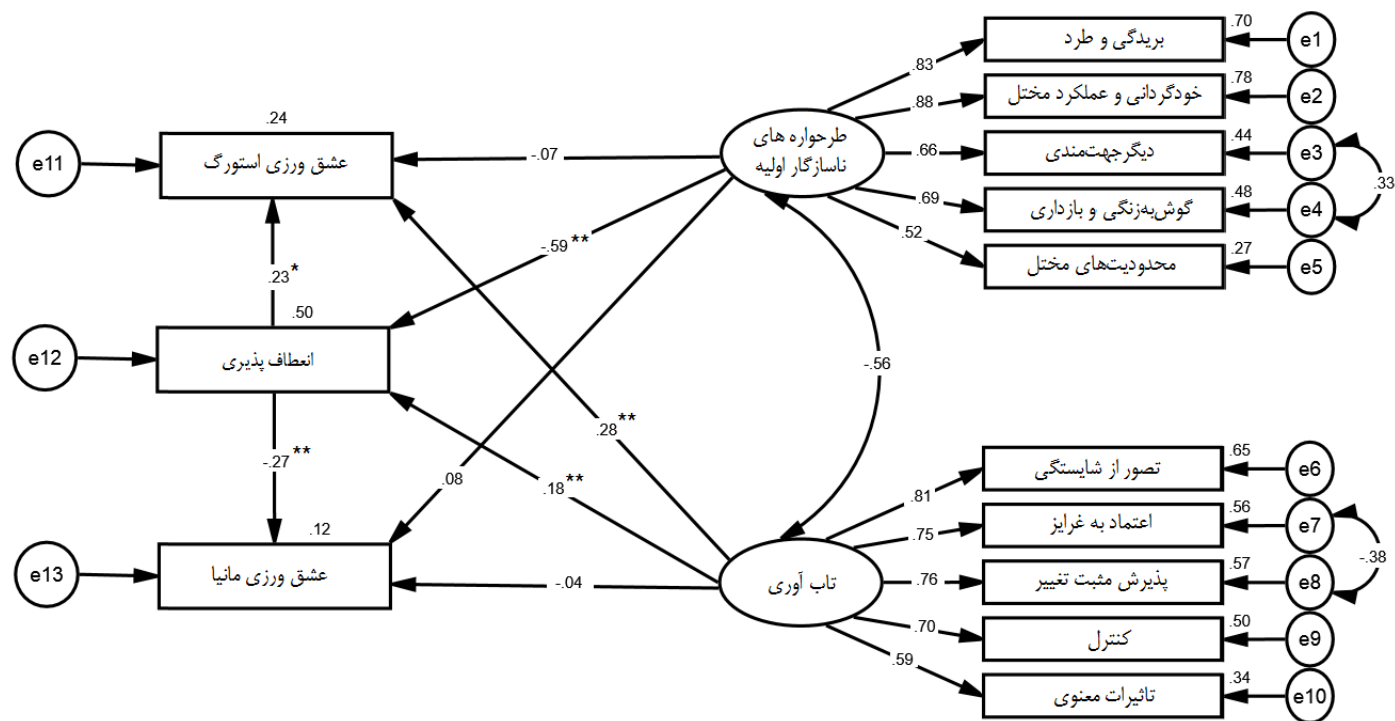
در مدل ساختاری پژوهش (شکل ۱) چنین فرض شده بود که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با میانجی‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی سبک‌های عشق‌ورزی (استورگ و مانیا) را پیش‌بینی می‌کند. نتایج تحلیل مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد که همه شاخص‌های برازندگی از برازش قابل قبول مدل ساختاری پژوهش با داده‌های گردآوری‌شده حمایت می‌کند ($\chi^2(df=57)=172/30$)، $\chi^2/df=3/02$ ، $GFI=0/918$ ، $CFI=0/928$ ، $AGFI=0/869$ و $RMSEA=0/081$. در ادامه جدول ۴ ضرایب مسیر کل، مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری را نشان می‌دهد.

جدول ۴ ضرایب مسیر کل، مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل پژوهش

مسیرها	B	S.E	β	p
تاب‌آوری $\leftarrow$ انعطاف‌پذیری	0/24	0/08	0/18	0/006
طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه $\leftarrow$ انعطاف‌پذیری	-0/33	0/04	-0/58	0/001
انعطاف‌پذیری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	-0/11	0/03	-0/26	0/009
انعطاف‌پذیری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	0/13	0/04	0/23	0/012
ضریب مسیر مستقیم تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	-0/02	0/05	-0/04	0/67
ضریب مسیر مستقیم تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	0/20	0/05	0/27	0/001
ضریب مسیر مستقیم طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	0/01	0/02	0/07	0/46
ضریب مسیر مستقیم طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	-0/02	0/03	-0/06	0/60
ضریب مسیر غیرمستقیم تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	-0/02	0/01	-0/04	0/01
ضریب مسیر غیرمستقیم تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	0/03	0/01	0/04	0/01
ضریب مسیر غیرمستقیم طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	0/03	0/01	0/15	0/009
ضریب مسیر غیرمستقیم طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	-0/04	0/01	-0/13	0/01
ضریب مسیر کل تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	-0/05	0/05	-0/09	0/36
ضریب مسیر کل تاب‌آوری $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	0/23	0/05	0/31	0/001
ضریب مسیر کل طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی مانیا	0/05	0/02	0/23	0/006
ضریب مسیر کل طرح‌واره ناسازگار $\leftarrow$ سبک عشق‌ورزی استورگ	-0/06	0/02	-0/20	0/03

براساس نتایج جدول ۴ ضریب مسیر کل طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سبک عشق‌ورزی استورگ ($\beta = -0.202, p < 0.05$) منفی و با سبک عشق‌ورزی مانیا ($\beta = 0.233, p < 0.01$) مثبت و به ترتیب در سطوح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ معنادار بود. ضریب مسیر کل تاب‌آوری با سبک عشق‌ورزی استورگ ($\beta = 0.318, p < 0.01$) برخلاف ضریب مسیر آن با سبک عشق‌ورزی مانیا مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار بود. براساس نتایج جدول ۴ ضریب مسیر انعطاف‌پذیری روان‌شناختی با سبک عشق‌ورزی استورگ ($\beta = 0.233, p < 0.05$) مثبت و با سبک عشق‌ورزی مانیا ($\beta = -0.269, p < 0.01$) منفی و به ترتیب در سطوح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ معنادار بود. جدول ۴ نشان می‌دهد که ضریب مسیر غیرمستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سبک عشق‌ورزی استورگ ($\beta = -0.137, p < 0.05$) منفی و با سبک عشق‌ورزی مانیا ($\beta = 0.158, p < 0.01$) مثبت و به ترتیب در سطوح ۰/۰۵ و ۰/۰۱ معنادار بود. همچنین ضریب مسیر غیرمستقیم تاب‌آوری با سبک عشق‌ورزی استورگ ($\beta = 0.43, p < 0.05$) مثبت و با سبک عشق‌ورزی مانیا ($\beta = -0.49, p < 0.05$) منفی و در سطح ۰/۰۵ معنادار بود. براین اساس نتایج پژوهش حاضر نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت منفی و رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند. همچنین نتایج نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت مثبت و رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت منفی و معنادار میانجی‌گری می‌کند. شکل ۱ مدل ساختاری پژوهش در تبیین روابط بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با سبک‌های عشق‌ورزی (استورگ و مانیا) با میانجی‌گری انعطاف‌پذیری روان‌شناختی را نشان می‌دهد.

شکل ۱ نشان می‌دهد ضریب هم‌بستگی‌های چندگانه برای سبک عشق‌ورزی مانیا برابر با ۰/۱۲ و برای سبک عشق‌ورزی استورگ برابر با ۰/۲۴ به دست آمده است. این موضوع نشان می‌دهد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در مجموع ۱۲ درصد از واریانس سبک عشق‌ورزی مانیا و ۲۴ درصد از واریانس سبک عشق‌ورزی استورگ را پیش‌بینی می‌کند.

شکل ۱ برآورد استاندارد مدل پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت منفی و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند. نتایج این یافته‌ها با نتایج یافته‌های اسماعیل‌زاده و اکبری (۱۴۰۰)، محمدی (۱۳۹۸)، کرمی (۱۳۹۸)، بویاچ و همکاران (۲۰۱۸) همسوست. در تبیین می‌توان گفت که در این میان، بین سبک‌های عشق‌ورزی با طرح‌واره خودگردانی مختل رابطه معناداری وجود دارد، این افراد بر این باورند که حمایت فرد دیگر موجب تداوم زندگی آن‌ها می‌شود و از این رو احساس پوچی و سردرگمی می‌کنند و به جای اینکه ویژگی‌های واقعی طرف مقابل را ببینند از طریق فیلترهایی که مبتنی بر تصاویر ایدئال است به عشق می‌نگرند و در نهایت سبک عشق‌ورزی آن‌ها بازیگرانه و همراه با حالت هیجانی شدید نسبت به همسر است و تعهدی در آن نیست. بین سبک عشق‌ورزی مانیا با طرح‌واره محدودیت‌های مختل رابطه معناداری وجود دارد، افراد با طرح‌واره استحقاق (جزئی از حوزه محدودیت‌های مختل) خود را بیشتر از همسر خود قبول دارند و تفکرات الزام‌آوری در مورد رابطه و همسرشان دارند. در نتیجه، سبک عشق‌ورزی‌شان حالت شدید هیجانی همراه با حسادت و عشق همراه مشغولیت ذهنی است. افراد در این حوزه، با طرح‌واره‌ایثار و معیارهای سرسختانه، عشقشان غیرشرطی است و خود را فدا کردن جزو اولویت‌ها در سبک عشق‌ورزی‌شان است. این نتایج به نوعی با نتایج پژوهش‌های یانگ (۲۰۰۳)، نبوی حصار، عارفی و همکاران (۱۳۹۳)، رضوی و همکاران (۱۳۸۹) همخوان است. طرح‌واره‌پردشدگی تنها با سبک عشق‌ورزی رابطه معنادار دارد. یعنی افراد با طرح‌واره پردشدگی نمی‌توانند دلبستگی‌هایی ایمن و رضایت‌بخش با دیگران برقرار کنند. چنین افرادی معتقدند که نیاز آن‌ها به ثبات، امنیت، محبت، عشق و تعلق خاطر برآورده نشده است، از این رو در روابط خود تمایل دارند به گونه‌ای نسنجیده و شتاب‌زده عمل کنند و از رابطه‌ای ناکارآمد به رابطه‌ای آسیب‌رسان دیگر پناه ببرند. سبک عشق‌ورزی این افراد رمانتیک یعنی داشتن میل فیزیکی شدید به معشوق و فاقد تعهد است.

نتایج نشان داد که تاب‌آوری، سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت مثبت و معنادار پیش‌بینی می‌کند. نتایج این فرضیه با یافته‌های کریمی اندانی و همکاران (۱۴۰۰)، محمدنیا و محمدنیا (۱۳۹۸) و قائدی (۱۳۹۷) همسوست. در تبیین این یافته پژوهش باید گفت: عامل مهم بعدی که امروزه مورد توجه بسیاری از تحقیقات حیطه زناشویی و خانواده قرار گرفته، سبک‌های عشق‌ورزی است. در واقع عشق به همسر زیربنای رضایت از زندگی

را تشکیل می‌دهد و رضایت زناشویی یک ارزیابی کلی از رابطه زناشویی یا رابطه عاشقانه کنونی فرد است. پورمحسنی کلوری (۱۳۹۵) در پژوهشی نشان دادند که بررسی تفاوت‌های جنسیتی در سبک‌های عشق‌ورزی نشان داد که در رابطه عاشقانه با جنس مخالف، دختران بیشتر از عشق احساساتی و پسران بیشتر از سبک عشق بازیگرانه و منطقی استفاده می‌کنند. شاه‌رخ‌ی آزاد و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی دریافتند ارتباط منفی و معناداری بین سبک‌های عشق‌ورزی (اروس، استورگ و آگاهیه) و دل‌زدگی زناشویی وجود دارد، اما بین سبک‌های عشق‌ورزی (لودوس، پراگما و مانیا) و دل‌زدگی زناشویی رابطه معناداری نشان داده نشد. همچنین ارتباط منفی و معناداری بین سبک عشق‌ورزی (اروس، استورگ و آگاهیه) با سلامت روان وجود دارد و بین سبک عشق‌ورزی (لودوس، پراگما و مانیا) با سلامت روان رابطه معناداری نشان داده نشد. تاب‌آوری یکی از خصیصه‌های توانمندسازی درونی (منبع درون‌فردی) است که می‌تواند با سبک‌های عشق‌ورزی در ارتباط باشد. پژوهش‌های زیادی نشان داده‌اند که سطوح تاب‌آوری نقش مهمی در رضایت اعضا از یکدیگر در یک چرخه ارتباطی، روابط زوجین، کاهش استرس‌های زندگی و افزایش هیجانات مثبت دارد. بنابراین فرض بر آن است که سبک‌های عشق‌ورزی بتواند سطوح تاب‌آوری افراد را افزایش دهد و بتواند در برابر عوامل استرس‌زایی که زوجین در زندگی با آن‌ها روبه‌رو هستند به‌عنوان یک ضربه‌گیر قوی عمل کند و زوجینی که از این توانمندی بیشتر بهره‌مند باشند، بهتر می‌توانند در برابر عواملی که مسبب به‌وجود آمدن بسیاری از مشکلات روان‌شناختی می‌شود، از خود مقاومت نشان دهند و بر آن‌ها غلبه کنند.

نتایج نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی، سبک عشق‌ورزی استورگ را به‌صورت مثبت و سبک عشق‌ورزی مانیا را به‌صورت منفی و معنادار پیش‌بینی می‌کند. نتایج این فرضیه با یافته‌های رضوانیان (۱۴۰۰)، آراین‌فر و پورشهریاری (۱۳۹۵)، لین جی (۲۰۱۸) و مورال و همکاران (۲۰۱۷) همسوست. عشق، دو نوع احساس دارد، حس‌های شهوانی و حس‌های عمقانی که می‌توانند جدا از هم یا با هم به‌عنوان عشق ظاهر شوند. از سویی سبک‌های عشق‌ورزی شامل صمیمیت، لذت جنسی (هوس) و تعهد است. همچنین همسو کاناس^۱ و همکاران (۲۰۰۳)، بورتون^۲ و همکاران (۲۰۱۰)، سلطانی و همکاران

1. Canas
2. Burton

(۱۳۹۲)، آلتونکول^۱ (۲۰۱۱)، و لاریرو - مارتینز^۲ و همکاران (۲۰۱۸) معتقدند افرادی که تفکر انعطاف‌پذیر دارند، از توجیهات جایگزین استفاده می‌کنند، به صورت مثبت چارچوب فکری خود را بازسازی می‌کنند و موقعیت‌های چالش‌انگیز یا رویدادهای استرس‌زا را می‌پذیرند و از نظر روان‌شناختی تاب‌آوری بیشتری دارند. آن‌ها می‌توانند با شرایط جدید و دشوار کنار بیایند و نظرات و ایده‌های بدیل ایجاد کنند و از راهبردهای سازگارانه و حل مسئله بیشتری استفاده کنند. علاوه بر این، قادر به حل مشکلات سازنده و پایدار هستند و وضعیت موردنظر را از دیدگاه‌های مختلف بررسی می‌کنند و این دیدگاه‌ها را در فرایندهای تصمیم‌گیری خود ادغام می‌کنند. انعطاف‌پذیری شناختی به توانایی انسان برای سازگار کردن راه کارهای فرایند شناختی اطلاق می‌شود که به منظور مواجهه با شرایط جدید و غیرمنتظره در محیط به کار می‌رود. همچنین ازیوک^۳ و همکاران (۲۰۱۶) نشان دادند افرادی که سبک عشق‌ورزی را تجربه کرده‌اند نسبت به افراد عادی خودآگاهی، کنترل تکانه، حل مسئله، تحمل به استرس، شادکامی و انعطاف‌پذیری و هوش هیجانی بیشتری دارند. از سوی دیگر عملکرد اجرایی جزئی از مهارت‌های شناختی فرد شامل مفهوم گسترده‌ای از فعالیت‌های شناختی است که فرد در زندگی روزمره و روابط کاری و شخصی خود از آن‌ها استفاده می‌کند.

نتایج نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت منفی و رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند. نتایج این یافته با نتایج یافته‌های نوری (۱۳۹۹)، میرزاباقریان (۱۳۹۹)، پرنور (۱۳۹۴)، انصاری (۱۳۹۳)، مطیعی و برجعلی و تقوایی (۱۳۹۳) همسوست. در تبیین نتایج حاصله می‌توان بیان کرد که یکی از عواملی که سبب سازگاری هر چه بیشتر انسان با نیازها و تهدیدهای زندگی است و با سلامت روان رابطه نزدیک دارد، انعطاف‌پذیری روان‌شناختی است. انعطاف‌پذیری روان‌شناختی به توانایی افراد برای تمرکز بر موقعیت کنونی و استفاده از فرصت‌های آن موقعیت برای گام برداشتن در جهت اهداف و ارزش‌های درونی به‌رغم حضور رویدادهای روان‌شناختی چالش‌برانگیز یا ناخواسته اشاره دارد. افراد دارای

1. Altunkol

2. Laureiro-Martínez

3. Eşiyok

انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بالا رفتارشان را در هر موقعیت، بیشتر براساس ارزش‌ها و اهدافشان و کم‌تر براساس رویدادهای درونی یا وابستگی‌های موقعیت کنونی‌شان نشان می‌دهند. نتایج پژوهش مهین ترابی (۱۳۹۰) و اپستین^۱ و همکاران (۲۰۰۵) نشان داده است که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی پیش‌بینی‌کننده معنی‌داری برای کیفیت روابط زناشویی است. همچنین صداقت‌خواه و بهزادی‌پور (۱۳۹۶) در مقاله خود با عنوان پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی براساس باورهای ارتباطی، ذهن‌آگاهی و انعطاف‌پذیری روان‌شناختی نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی کیفیت روابط زناشویی دارد. فیشر^۲ و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیقی نشان دادند انعطاف‌پذیری روان‌شناختی میانجی بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و آسیب‌شناسی روانی بوده است. ساریهو^۳ و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق دیگری، بیماران با ناگویی هیجانی، نمرات بالاتری در طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه داشتند و درد شدیدتری را تجربه می‌کردند. یافته‌های کراسبی بیتس و توهوینگ^۴ (۲۰۱۱) نشان می‌دهند انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه معناداری با ابعاد ناسازگارانه کمال‌گرایی دارد. در نتیجه فعال شدن طرح‌واره‌های ناسازگارتر اولیه، از جمله: طرح‌واره محرومیت هیجانی، شکست، آسیب‌پذیری، انزوای اجتماعی و خویشتن‌داری ناکافی، از طریق سبک عشق‌ورزی نامتوازن و غیرمنطقی نگرش به عشق‌ورزی را پیش‌بینی می‌کنند. از این رو این افراد علی‌رغم ابراز هیجان و عاطفه افراطی نامتوازن، که در دوران کودکی آنان ریشه دارد، با توجه به شرایط اجتماعی بزرگ‌سالی و روابط با همسر خود باز برای ایجاد احساس ارزشمندی در خود با جبران افراطی طرح‌واره و با میانجی‌گری سبک‌های عشق‌ورزی نامعقول افراطی احتمال ورود به رابطه‌های موازی خارج از تعهدات زندگی مشترک را افزایش می‌دهند. این نتیجه با پژوهش‌های پیشین هم‌خوان است (بورچل^۵ و همکاران، ۲۰۱۱؛ مک نالتی^۶ و همکاران، ۲۰۱۳). از طرفی طرح‌واره‌های خودتحول‌نیافته گرفتار و ایشارگری از طریق سبک عشق‌ورزی مانیا به صورت مثبت و معنادار طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را پیش‌بینی می‌کنند. لذا آنچه در این افراد با فعال شدن این طرح‌واره‌ها دیده می‌شود به گونه‌ای وابستگی شدید به همسر است.

1. Epstein
2. Fischer
3. Saariaho
4. Crosby
5. Burchell
6. McNulty

نتایج نشان داد که انعطاف‌پذیری روان‌شناختی رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی استورگ را به صورت مثبت و رابطه بین تاب‌آوری و سبک عشق‌ورزی مانیا را به صورت منفی و معنادار میانجی‌گری می‌کند. نتایج حاصل از این یافته به طور کلی با نتایج به دست آمده از پژوهش‌های شالباخان و جواهر (۱۴۰۰)، بختیاری و حسینی (۱۳۹۸)، شریعتی‌منش (۱۳۹۸)، شریعتی‌منش و ابراهیم‌پور (۱۳۹۸) و لوین (۲۰۰۶) همسوست. در تبیین می‌توان این گونه بیان کرد که اینکه چرا مؤلفه‌های عشق (صمیمیت، میل و تعهد) با افزایش انعطاف‌پذیری روان‌شناختی همراه است، شاید نیاز چندانی به توضیح نداشته باشد. با مرور پیشینه پژوهش می‌توان گفت احساس عشق، هیجانی است که با تحریک شهوانی همراه می‌شود، اما افراد ممکن است پس از وصل جنسی (ارضای میل/هوس) یکدیگر را غیرجذاب ببینند، به همین دلیل برخورداری از عشق اصیل و واقعی در رابطه، مستلزم وجود صمیمیت، تعهد و به کارگیری خرد است. به طور کلی می‌توان گفت فردی که میزان صمیمیت بالاتری را تجربه می‌کند، قادر است خود را به شیوه‌ای مطلوب‌تر در روابط عرضه کند و نیازهای خود را به شکل مؤثرتری به شریک و همسر خود ابراز کند. زوج‌هایی که صمیمیت بالاتری دارند ممکن است قابلیت بیشتری در مواجهه با مشکلات و تغییرات مربوط به رابطه خود، داشته باشند و در نتیجه انعطاف‌پذیری روان‌شناختی بالاتری را تجربه کنند. این نتایج تا حدودی با پژوهش‌های بورتون^۱ و همکاران (۲۰۱۰)، هوگلند^۲ و همکاران (۲۰۰۷) و فیلیپ^۳ (۲۰۱۱) همسوست. افرادی که توانایی تفکر انعطاف‌پذیر دارند، از توجیهات جایگزین استفاده می‌کنند، چارچوب فکری خود را به صورت مثبتی بازسازی می‌کنند و موقعیت‌های چالش‌انگیز یا رویدادهای استرس‌زا را می‌پذیرند و نسبت به افرادی که انعطاف‌پذیر نیستند، از نظر روان‌شناختی تاب‌آوری بیشتری دارند. به علاوه افراد تاب‌آور در مقایسه با افراد فاقد تاب‌آوری، رویدادهای منفی را به صورت انعطاف‌پذیرتر و واقع‌بینانه‌تر در نظر می‌گیرند و مشکلات را اغلب موقتی و محدود می‌دانند. همچنین می‌توان گفت که افراد تاب‌آور، افرادی توانا در سازماندهی مسئولیت‌های روزانه‌شان هستند، این افراد نسبت به افراد آسیب‌پذیر در انطباق یافتن با تغییرات زندگی تواناترند و توانایی ایجاد و گسترش

1. Burton

2. Haglund

3. Phillips

مجموعه‌ای از مهارت‌های مقابله‌ای مانند مهارت‌های حل مسئله را دارند که در موقعیت‌های چالش‌زا از آن‌ها حمایت می‌کند. این ویژگی‌ها سبب می‌شود که افراد تاب‌آور قدرت سازگاری بالایی در زندگی زناشویی داشته باشند و بتوانند با به‌کارگیری مهارت‌های حل مسئله کارآمد کیفیت زندگی زناشویی خود را بهبود بخشند و به تبع آن رضایتمندی زناشویی بیشتری را هم تجربه کنند. از این‌رو ویژگی شخصیتی تاب‌آوری امکان انطباق مؤثر زوجین با شرایط استرس‌زای زندگی زناشویی را برای زوجین فراهم می‌کند و باعث کاهش تنیدگی، نارضایتی و بهبود صلاحیت و سلامت زوجین می‌شود و همین امر نیز صمیمیت زناشویی آن‌ها را تقویت می‌کند. بنابراین می‌توان با توجه به انعطاف‌پذیری فرد، تاب‌آوری او را در مواجهه با رویدادهای استرس‌زا پیش‌بینی کرد.

انجام این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود. از آنجا که پرسش‌نامه‌ها با مقیاس لیکرت طبقه‌بندی شده‌اند شرکت‌کنندگان به ارائه پاسخ متوسط در آزمون سوق داده می‌شوند. جامعه آماری پژوهش شامل تمام معلمان زن و مرد متأهل دوره متوسطه شهرستان رودسر در دامنه سنی ۲۲ الی ۵۵ سال است و به همین دلیل امکان تعمیم‌دهی به سایر معلمان در مقاطع و سنین را محدود می‌کند. ازدیاد سؤالات و پرسش‌نامه‌ها از محدودیت‌های این پژوهش بود که بر دقت پاسخ‌گویی آزمودنی‌ها به سؤالات پژوهش بود. پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در کیفیت روابط زوجی و در نتیجه استحکام بنیان خانواده، پژوهش‌های بیشتری در این حیطه انجام شود. همچنین پیشنهاد می‌شود مشاوران در کار با مراجعان در جلسات زوج‌درمانی برپایه رویکرد طرح‌واره، به اهمیت نقش میانجی انعطاف‌پذیری روان‌شناختی در سبک عشق‌ورزی و میزان تاب‌آوری توجه داشته باشند.

منابع

- آرین‌فر، ن.، پورشهریاری، م.، (۱۳۹۶). مدل معادلات ساختاری پیش‌بینی تعارضات زناشویی براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه حوزه بریدگی و طرد و متغیر میانجی سبک‌های عشق‌ورزی. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۸(۲۹)، ۱۰۷-۱۳۴.
- انصاری، پ.، و کرمی، ج. (۱۳۹۳). *رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های عشق‌ورزی و الگوهای ارتباطی زوجین با کیفیت زناشویی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی و تربیتی.
- بختیاری، الف.، حسینی، ع.، و افشاری‌نیا، ک. (۱۳۹۸). مدل علی روابط فرازناشویی براساس سبک‌های دل‌بستگی و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه: نقش واسطه‌ای صمیمیت زناشویی و سبک‌های عشق‌ورزی.

- آموزش بهداشت و ارتقای سلامت / ایران، ۷(۲)، ۲۴۵-۲۵۸.
- پورمحسنی کلوری، ف. (۱۳۹۵). تفاوت‌های جنسیتی در سبک‌های دلبستگی و ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی سبک‌های عشق‌ورزی دانشجویان. *پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*، ۶(۱)، ۱۷-۳۲.
- رضوانیان، م. (۱۴۰۰). نقش و جایگاه سبک‌های عشق‌ورزی در بین زوجین. نخستین همایش ملی ایده‌های کاربردی در علوم تربیتی، روان‌شناسی و مطالعات فرهنگی، بوشهر.
- رضوی، الف.، و فاتحی‌زاده، م. (۱۳۸۹). تعیین رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با ابعاد نگرش به نحوه انتخاب همسر در دانشجویان دانشگاه پیام نور استان تهران. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۱(۲)، ۴۵-۷۰.
- شاهرخانی آزاد، م.، عامری، ف.، و پیوسته‌گر، م. (۱۳۹۲). بررسی و مقایسه رابطه سبک‌های عشق‌ورزی با دلزدگی زناشویی و سلامت روان بین دانشجویان متأهل زن و مرد دانشگاه تهران. پایان‌نامه دانشگاه الزهراء، علوم تربیتی و روان‌شناسی.
- شریعتی منش، م.، ابراهیم‌پور، ق.، کیقبادی، ی.، و عابدینی، ج. (۱۳۹۸). رابطه سبک‌های عشق‌ورزی با سطح تاب‌آوری زوجین با تأکید بر مؤلفه حل مسئله مبتنی بر معنویت در بیانیه گام دوم انقلاب. همایش ملی جستارهای پژوهشی با تأکید بر بیانیه گام دوم انقلاب، گرگان.
- فاضلی، م.، احتشام‌زاده، پ.، و هاشمی شیخ‌شبابی، س. ا. (۱۳۹۳). اثربخشی درمان شناختی - رفتاری بر انعطاف‌پذیری شناختی افراد افسرده. *اندیشه و رفتار*، ۹ (۳۴)، ۲۷-۳۶.
- قائدی، س. (۱۳۹۷). *رابطه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با نقش واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی در دانشجویان دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه آزاد مرودشت*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.
- کریمی، م.، محسن‌زاده، ف.، و زهراکار، ک. (۱۴۰۰). پیش‌بینی قصه‌های عشق و سبک‌های عشق‌ورزی از روی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه. *خانواده و پژوهش*، ۱۸(۲)، ۱۲۱-۱۲۶.
- کریمی‌اندانی، س.، علاء‌الدینی، ز.، و عظیمی‌فر، ش. (۱۴۰۰). پیش‌بینی انسجام خانواده براساس مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های عشق‌ورزی زوجین شهر اصفهان. *همایش ملی پژوهش‌های نوین در روان‌شناسی و علوم رفتاری*، خمینی شهر.
- محمدنیا، س.، و محمدنیا، م. (۱۳۹۸). رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با رضایت از زندگی در بین دانشجویان. *رویش روان‌شناسی*، ۹(۴۲)، ۲۱۷-۲۲۴.
- محمدی، م.، و رضائیان، م. (۱۳۹۸). مدل ارتباطی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه (حیطه طرد و بریدگی) و تعارضات زناشویی با میانجی‌گری سبک‌های عشق‌ورزی. *رویش روان‌شناسی*، ۹(۴۳)، ۲۱۶-۲۳۷.
- مهین‌ترابی، س.، مظاهری، م.، صاحبی، ع.، و موسوی، و. (۱۳۹۰). تأثیر آموزش‌های شناختی - رفتاری بر تعدیل انتظارات غیرمنطقی، بلوغ عاطفی و نارضایتی زناشویی در زنان. *علوم رفتاری*، ۲ (۵)، ۱۲۷-۱۳۳.
- نبوی حصار، ج.، عارفی، م.، و یوسفی، ن. (۱۳۹۳). اثربخشی خانواده درمانی با تأکید بر نظام عاطفی بوون بر سبک‌های عشق‌ورزی و صمیمیت در زنان. *مشاوره کاربردی*، ۴(۲)، ۸۳-۹۸.
- نوری، ن.، و جان‌بزرگی، م. (۱۳۹۹). رابطه بین سبک‌های دلبستگی و نگرش افراد به عشق با ارزش‌های ازدواج. *علوم رفتاری*، ۱۷(۵)، ۲۲۵-۲۳۴.

- Acevedo, B. P., & Aron, A. (2009). Does a long-term relationship kill romantic love?. *Review of General Psychology*, 13(1), 59-65 .
- Bach, B., Lockwood, G., & Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive behaviour therapy*, 47(4), 328-349.
- Bo Bach, George Lockwood & Jeffrey E. Young (2018) A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas, *Cognitive Behaviour Therapy*, 47(4), 328-349.
- Bond, F. W., Hayes, S. C., Baer, R. A., Carpenter, K. M., Guenole, N., Orcutt, H. K., ... & Zettle, R. D. (2011). Preliminary psychometric properties of the Acceptance and Action Questionnaire-II: A revised measure of psychological inflexibility and experiential avoidance. *Behavior therapy*, 42(4), 676-688.
- Burchell, J. L., & Ward, J. (2011). Sex drive, attachment style, relationship status and previous infidelity as predictors of sex differences in romantic jealousy. *Personality and Individual Differences*, 51(5), 657-661.
- Burton, N. W., Pakenham, K. I., & Brown, W. J. (2010). Feasibility and effectiveness of psychosocial resilience training: a pilot study of the READY program. *Psychology, health & medicine*, 15(3), 266-277.
- Connor, K. M., & Davidson, J. R. (2003). Development of a new resilience scale: The Connor-Davidson resilience scale (CD-RISC). *Depression and anxiety*, 18(2), 76-82.
- Crosby, J. M., Bates, S. C., & Twohig, M. P. (2011). Examination of the relationship between perfectionism and religiosity as mediated by psychological inflexibility. *Current Psychology*, 30(2), 117.
- Davis, M. (2021). Lee's Theory of Love Styles. *Encyclopedia of Sex and Sexuality: Understanding Biology, Psychology, and Culture [2 volumes]*, 382.
- Eşiyok, V. S., & Esen, B. K. (2017). The investigation of the university students according to gender and cognitive flexibility of level romantic relationship beliefs. *European Journal of Education Studie*, 5(2), 157-169.
- Fischer, T. D., Smout, M. F., & Delfabbro, P. H. (2016). The relationship between psychological flexibility, early maladaptive schemas, perceived parenting and psychopathology. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 5(3), 169-177.
- Haglund, M. E., Nestadt, P. S., Cooper, N. S., Southwick, S. M., & Charney, D. S. (2007). Psychobiological mechanisms of resilience: Relevance to prevention and treatment of stress-related psychopathology. *Development and Psychopathology*, 19(3), 889-920.
- Hayes, S. C., Strosahl, K. D., & Wilson, K. G. (2009). *Acceptance and commitment therapy*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Karremans, J. C., Schellekens, M. P. J., & Kappen, G. (2017). Bridging the sciences of mindfulness and romantic relationships. *Personality and Social Psychology Review*, 21(1), 29-49.
- Levin ,T., Krystyna, S., & Hee, S. (2006) . Love styles and communication in maladaptive schema on adult romantic relationships. (Doctoralof Georgia). *Dissertation Abstracts International*, 56(10-B), 57-91.
- Lin, J., Klatt, L. I., McCracken, L. M., & Baumeister, H. (2018). Psychological flexibility mediates the effect of an online-based acceptance and commitment therapy for chronic pain: an investigation of change processes. *Pain*, 159(4), 663-672
- McNulty, J. K., & Widman, L. (2013). The implications of sexual narcissism for sexual and marital satisfaction. *Archives of Sexual Behavior*, 42(6), 1021-1032.
- Murrell, A. R., Jackson, R., Lester, E. G., & Hulsey, T. (2017). Psychological Flexibility and

- Resilience in Parentally Bereaved College Students. OMEGA-Journal of Death and Dying.
- Neto, F. (2007). Love styles: A cross-cultural study of British, Indian, and Portuguese college students. *Journal of Comparative Family Studies*, 38(2), 239-254.
- Phillips, E.L. (2011). *Resilience, mental flexibility and cortisol response to the Montreal Imaging Stress Task in unemployed men*. Michigan: The university of Michigan.
- Saariaho, A. S., Saariaho, T. H., Mattila, A. K., Karukivi, M., & Joukamaa, M. I. (2015). Alexithymia and Early Maladaptive Schemas in chronic pain patients. *Scandinavian Journal of Psychology*, 56(4), 428- 437.
- Southwick, S. M., & Charney, D. S. (2018). *Resilience: The Science of Mastering Life's Greatest Challenges*. Cambridge University Press.
- Waugh, C. E., Thompson, R. J., & Gotlib, I. H. (2011). Flexible emotional responsiveness in trait resilience. *Emotion*, 11(5), 1059.
- Yoo, G., & Joo, S. (2021). Love for a Marriage Story: The Association Between Love and Marital Satisfaction in Middle Adulthood. *Journal of Child and Family Studies*, 46(4), 448- 457.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy*. New York: Guilford, 254.